IX kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Obrony Narodowej**
(nr 12)
z dnia 16 września 2020 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisja Obrony Narodowej (nr 12)

16 września 2020 r.

Komisja Obrony Narodowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Michała Jacha (PiS)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2019 roku (druk nr 522) w zakresie działania Komisji;

– sprawy bieżące.

W posiedzeniu udział wzięli: **Robert Fekete** dyrektor Departamentu Kontroli Ministerstwa Obrony Narodowej wraz ze współpracownikiem, **Piotr Zuzankiewicz** dyrektor Departamentu Strategii i Planowania Obronnego MON oraz **Marek Zająkała** dyrektor Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Kamil Strzępek, Jacek Zientarski** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dzień dobry państwu. Otwieram 12. posiedzenie Komisji Obrony Narodowej. Stwierdzam przyjęcie protokołu z 11. posiedzenia Komisji, wobec niewniesienia do niego zastrzeżeń.

Witam zaproszonych gości. Z Najwyższej Izby Kontroli witam pana Marka Zająkałę, dyrektora Departamentu Obrony Narodowej, pana Ryszarda Nojszewskiego wicedyrektora oraz pana Lucjana Belzę pełniącego obowiązki wicedyrektora. Z Ministerstwa Obrony Narodowej witam dyrektora Departamentu Kontroli pana Roberta Fekete, dyrektora Departamentu Strategii i Planowania Obronnego pana Piotra Zuzankiewicza oraz zastępcę dyrektora Departamentu Kontroli pana Krzysztofa Szulca.

W tej chwili przystąpimy do stwierdzenia kworum. Proszę państwa posłów, którzy również obserwują nas zdalnie, o naciśnięcie dowolnego przycisku w celu potwierdzenia obecności na posiedzeniu.

Głosowało 19 posłów. Stwierdzam kworum.

Informuję, że posiedzenie Komisji zostało zwołane przez panią marszałek Sejmu na podstawie art. 198j ust. 2 regulaminu Sejmu. Posiedzenie będzie prowadzone z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej umożliwiających porozumiewanie się na odległość. W związku z tym trybem procedowania nie ma możliwości rozszerzenia czy modyfikowania porządku dziennego dzisiejszego posiedzenia Komisji.

Tematem dzisiejszego posiedzenia Komisji jest rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sprawozdania z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2019 r. – druk nr 522 – w zakresie działania Komisji.

Informuję, że zgłoszenia posłów do zabrania głosu w dyskusji w trakcie posiedzenia i udziału w wideokonferencji należy wysyłać na adres mailowy kobn@sejm.gov.pl. Przypominam, że posłowie mają możliwość oglądania posiedzenia Komisji na żywo zarówno w aplikacji do głosowania, jak i poprzez stronę www.sejm.gov.pl. Udział w wideokonferencji dotyczy jedynie chęci zabrania głosu w dyskusji i tylko w tym celu powinien być wykorzystywany. W celu uczestniczenia w dyskusji należy zalogować się w aplikacji Polikom. Dane dostępowe otrzymali państwo w poczcie elektronicznej oraz w sms-ach.

Przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Proszę pana dyrektora o przedstawienie sprawozdania w zakresie działania departamentu. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor Departamentu Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli Marek Zająkała:

Dziękuję bardzo. Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, w 2019 r., który jest przedmiotem dzisiejszego posiedzenia Komisji, Departament Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli zrealizował następujące kontrole. Wymienię istotniejsze, w tym wszystkie planowe i niektóre doraźne. Oczywiście, co roku naszą najważniejszą kontrolą jest kontrola wykonania budżetu państwa w zakresie części budżetowej 29 – Obrona narodowa, oraz wykonanie planów finansowych Funduszu Modernizacji Sił Zbrojnych oraz Agencji Mienia Wojskowego. Ponadto kontrole w zakresie wykonania budżetu zostały przeprowadzone w obu wojskowych służbach specjalnych, czyli w Służbie Wywiadu Wojskowego oraz w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego. Po kontroli budżetowej departament opracował 3 informacje o wynikach kontroli – jedną jawną i dwie niejawne. Informacje dotyczące służb miały klauzulę „Tajne". Informacje zostały przekazane do Sejmu w czerwcu br.

Druga kontrola, to wykonanie budżetów za lata 2017-2018 przez Wielonarodowy Korpus Północno-Wschodni w ramach kontrybucji Frame Nation Budget, czyli tzw. budżetu ramowego oraz Shared Multinational Budget, czyli budżetu wspólnego. Opracowane zostały ogółem 4 raporty, zarówno w wersji polskojęzycznej, jak i w wersji anglojęzycznej. Departament w styczniu br. przekazał kontrolerom z najwyższego organu kontroli Niemiec obowiązek przeprowadzania analogicznego audytu przez kolejne 3 lata, zgodnie z porozumieniem zawartym przez prezesów najwyższych organów kontroli Polski, Danii i Niemiec. Ta kontrola ma istotne znaczenie dla nas, dla Najwyższej Izby Kontroli i dla postrzegania nas w międzynarodowym środowisku najwyższych instytucji kontrolnych.

Trzecia kontrola dotyczyła osiągnięcia zakładanych zdolności operacyjnych podsystemu rozpoznania obrazowego sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. To jest kontrola niejawna. Klauzula jeszcze nie została określona. Najprawdopodobniej będzie to klauzula „Poufne". Kontrola została już zakończona. Minister obrony narodowej złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. Kolegium NIK rozpatrzyło zastrzeżenia i oddaliło je. Projekt informacji o wynikach kontroli jest gotowy i znajduje się w końcowej fazie procedowania. W najbliższych tygodniach informacja o tej kontroli dotrze do Sejmu.

Czwarta kontrola dotyczyła sporządzania i realizacji planów inwestycji budowlanych. Kontrola została zakończona. Minister obrony narodowej złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. Kolegium NIK rozpatrzyło zastrzeżenia i oddaliło je. Projekt informacji jest gotowy i znajduje się w ostatniej fazie procedowania. Informacja jest jawna. Również w najbliższych tygodniach informacja trafi do państwa – do Sejmu i do innych ważnych adresatów.

Piąta kontrola dotyczyła powołania 18. Dywizji Zmechanizowanej w kontekście zadań wynikających z procesu planowania i Programu rozwoju sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. To jest kontrola niejawna, o klauzuli „Poufne" bądź „Tajne". To też jeszcze nie jest zdecydowane. Kontrola została zakończona. Minister obrony narodowej złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. Kolegium NIK po rozpatrzeniu zastrzeżeń oddaliło je. Projekt informacji jest gotowy i znajduje się w ostatniej fazie procedowania.

Szósta kontrola dotyczyła tworzenia Wojsk Obrony Terytorialnej. To kontrola niejawna. Minister obrony narodowej złożył zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego. Kolegium NIK rozpatrzyło zastrzeżenia i oddaliło je. Projekt informacji o wynikach kontroli jest gotowy i znajduje się w ostatniej fazie procedowania. Dzisiaj złożyłem podpis. Potrzebne są jeszcze podpisy wiceprezesa i prezesa NIK. Potem, jak wynika z naszej procedury, informacja idzie do ministra obrony w celu zajęcia stanowiska. Następnie będzie przesłana do Sejmu i Senatu.

Siódma kontrola dotyczyła realizacji prac rozwojowych na rzecz resortu obrony narodowej. Informacja po jej zatwierdzeniu przez prezesa NIK została wysłana do Sejmu i do najważniejszych osób w państwie 8 maja br. To była informacja jawna.

Ostatnia z kontroli ubiegłorocznych czy zahaczających o ubiegły rok dotyczyła przygotowania obronnego państwa w systemie bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej. To kontrola niejawna o klauzuli „Tajne". Informacja, po zatwierdzeniu przez prezesa, została wysłana do Sejmu, Senatu oraz do najważniejszych osób w państwie w styczniu br.

Teraz, jeśli pan przewodniczący pozwoli, wyjdę poza okres ubiegłoroczny, który jest przedmiotem tego sprawozdania. Korzystając z okazji chciałbym poinformować państwa posłów o tym, czym zajmuje się Departament Obrony Narodowej Najwyższej Izby Kontroli obecnie się zajmuje. Aktualnie prowadzimy kontrolę pt. „Modernizacja, modyfikacja i remont wybranego sprzętu wojskowego". Druga z kontroli, to prowadzenie inwestycji pod nazwą „Budowa Muzeum Wojska Polskiego". Na 2020 r. planowana była również kontrola osiągania gotowości mobilizacyjnej i bojowej sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do realizacji zadań w czasie wojny. Jednakże ta kontrola została przesunięta do realizacji na rok przyszły, czyli na 2021 r.

Departament, mając na względzie znaczenie wyników tej kontroli dla obronności państwa oraz szeroki i skomplikowany zakres, w związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju i wynikającymi z niej ograniczeniami, wystąpił z wnioskiem do Kolegium NIK o dokonanie zmiany w rocznym planie pracy NIK na 2020 r. Wniosek ten Kolegium NIK zaakceptowało. Awizujemy, że ta kontrola będzie podjęta w roku przyszłym. Plan pracy na przyszły rok kolegium uchwali pod koniec tego roku.

Zamiast tej kontroli wprowadziliśmy do naszego planu wykonania kontroli 4 następujące kontrole doraźne. Pierwsza, to realizacja systemu wniosków pokontrolnych przez właściwe organy konstytucyjne państwa z kontroli planowania obronnego. Ta kontrola doraźna nawiązuje do przeprowadzonej przez nas wcześniej kontroli pt. „Przygotowanie państwa w systemie bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej", której wyniki zostały przekazane do Sejmu i Senatu w styczniu br. Druga kontrola doraźna, to system planowania, pozyskiwania, eksploatacji i wycofania sprzętu wojskowego oraz sprzętu powszechnego użytku Żandarmerii Wojskowej w latach 2011-2020. Z kolei ta kontrola nawiązuje do kontroli wykonania budżetu państwa w 2019 r. u szefa Oddziału Zabezpieczenia Żandarmerii Wojskowej, która była przeprowadzona w I kwartale br.

Trzecia, to kontrola realizacji zadań obronnych finansowanych z dotacji celowej ministra obrony narodowej dla Funduszu Dróg Samorządowych. Stanowić ona będzie nawiązanie do wyników kontroli wykonania budżetu państwa w ubiegłym roku. Oczywiście, wykonania budżetu przez ministra obrony narodowej. Ostatnia z 4 doraźnych kontroli, które realizujemy zamiast kontroli dotyczącej osiągania gotowości mobilizacyjnej i bojowej, to kontrola realizacji zadań przez Narodowe Siły Rezerwowe. Kontrola zostanie rozpoczęta 1 października br.

Od kilku lat departament stara się systemowo badać obszar, który znajduje się w kompetencjach departamentu. Żeby wskazać nasze najważniejsze dokonania w staraniach o – jak powiedziałem – systemowe zdiagnozowanie istotnych problemów dotyczących resortu obrony narodowej, pragnę przypomnieć 5 ważnych kontroli, które przeprowadziliśmy w ostatnim okresie. Oczywiście, informacje o wszystkich przesłaliśmy do Sejmu. Pierwsza, to zabezpieczenie sił zbrojnych w środki bojowe. Informacja została zatwierdzona w czerwcu 2015 r. Drugi temat kontrolny, to realizacja wybranych programów operacyjnych w ramach modernizacji sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. To kontrola o klauzuli „Ściśle tajne". Informacja została przekazana w grudniu 2015 r. do Sejmu, Senatu i do innych ważnych osób.

Trzecia kontrola, to przygotowanie sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do obrony przeciwlotniczej i przeciwrakietowej. To informacja o klauzuli „Tajne". W maju 2016 r. została przekazana do Sejmu. Piąty temat, to przygotowanie i realizacja Programu mobilizacji gospodarki na lata 2013-2022. Informacja została przesłana w listopadzie 2016 r. Kontynuacją tej kontroli była kontrola doraźna pt. „Podejmowanie przez Radę Ministrów zadań związanych z Programem mobilizacji gospodarki w latach 2013-2022". Informacja o klauzuli „Tajne" została przekazana Sejmowi w listopadzie 2018 r.

I ostatnia kwestia. Chciałem poinformować Wysoką Komisję, że trwają prace nad planem pracy na przyszły rok – 2021 r. Departament, korzystając z dotychczasowej dobrej

współpracy z Komisją Obrony Narodowej, zgłosił następujące propozycje kontroli do projektu planu pracy na 2021 r. Pierwsza z tych propozycji, to osiąganie gotowości mobilizacyjnej i bojowej sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej do realizacji zadań w czasie wojny. Druga, to stan realizacji wybranych zadań i przedsięwzięć z Planu modernizacji technicznej, dotyczących Marynarki Wojennej, wynikających z Programu rozwoju sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Trzecia kontrola, to „Planowanie zakupu – zakup i dystrybucja oraz ewidencja sprzętu informatycznego i oprogramowania w jednostkach resortu obrony narodowej". I ostatnia z naszych propozycji, które są ujęte w pracach nad planem pracy, to proces pozyskiwania pilotów w siłach zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Jak powiedziałem, prace nad planem pracy trwają. Obowiązujący plan pracy zostanie uchwalony przez Kolegium NIK pod koniec roku – w listopadzie, albo na początku grudnia.

I jeszcze – już na zakończenie – chciałbym wspomnieć o naszej – jak powiedziałem – najważniejszej kontroli, jaką jest kontrola wykonania budżetu w części 29. Departament Obrony Narodowej z zasady podejmuje kontrole wykonania budżetu tak samo, jak wszystkie inne jednostki kontrolne NIK. Kontrola wykonania budżetu jest prowadzona co roku. Jak mówiłem, jest prowadzona przez wszystkie jednostki kontrolne według jednolitego standardu i tego samego programu, który – oczywiście – podlega stosownym modyfikacjom. Należy podkreślić, że część 29 – Obrona narodowa, należy do największych części budżetowych pod względem kwoty wydatkowanych środków, która wynosi ok. 10,5% wydatków całego państwa.

Podczas planowania kontroli do planu pracy na kolejny rok, departament dokonuje analizy problemów dotyczących obronności państwa, biorąc pod uwagę przede wszystkim ich wagę i istotność dla osiągania zdolności operacyjnych sił zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej. Dziękuję, panie przewodniczący. Gdyby były pytania, oczywiście, jesteśmy gotowi, żeby na nie odpowiedzieć.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję, panie dyrektorze. W tym miejscu pragnę przypomnieć, że na posiedzeniu Komisji w lutym przyjęliśmy propozycję prezydium Komisji w sprawie ograniczenia czasu wystąpień na naszych posiedzeniach. Przypominam naszym koleżankom i kolegom, żeby przestrzegali tych zaleceń, które sami przegłosowali. Czy przedstawiciele ministerstwa chcą zabrać głos w sprawie tematu dzisiejszego posiedzenia? Czy ktoś z panów? Nie.

Dziękuję. W takim razie…

Dyrektor departamentu NIK Marek Zająkała:

Panie przewodniczący, to może ja, jakby w uzupełnieniu. W odniesieniu do tego pytania chciałbym podkreślić naszą dobrą współpracę z Departamentem Kontroli. O tym nie mówiłem, gdyż to wydawało się oczywiste. Ale, jeśli Ministerstwo Obrony Narodowej zostało tu przywołane, to dziękuję Departamentowi Kontroli i innym pracownikom resortu za dotychczasową współpracę.

Dyrektor Departamentu Strategii i Planowania Obronnego Ministerstwa Obrony Narodowej Piotr Zuzankiewicz:

Krótka wypowiedź poza mikrofonem.

Przewodniczący poseł Michał Jach (PiS):

Dziękuję za zgodność. Aż miło tego słuchać.

Otwieram dyskusję, debatę. Czy ktoś z pań i panów posłów chce zabrać głos w sprawie informacji przedstawionej przez pana dyrektora Marka Zająkałę?

Proszę państwa, wobec powyższego, skoro nie ma głosów w dyskusji, jesteśmy zobowiązani przyjąć opinię dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej dotyczącą informacji o wykonaniu planu pracy przez Najwyższą Izbę Kontroli. Przeczytam treść tej opinii: „Opinia nr 4 Komisji Obrony Narodowej dla Komisji do Spraw Kontroli Państwowej uchwalona na posiedzeniu w dniu 16 września 2020 r. Komisja Obrony Narodowej po zapoznaniu się ze Sprawozdaniem z działalności Najwyższej Izby Kontroli w 2019 r. (druk nr 522) pozytywnie oceniła wyniki pracy izby w zakresie działania Komisji. Zda-

niem Komisji zakres tematyczny prowadzonych kontroli w 2019 r. w obszarze bezpieczeństwa i obrony narodowej należy uznać za prawidłowy i przydatny w pracach Komisji". Czy są uwagi do tej opinii?

Jeśli nie usłyszę uwag, czy mogę przyjąć, że Komisja zaakceptowała tę opinię?

Przepraszam, oczywiście. Ponieważ pracujemy w trybie zdalnym, proszę o przygotowanie środków do zdalnego głosowania. Przystępujemy do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za przyjęciem opinii nr 4 w kształcie przygotowanym przez sekretariat Komisji? Kto jest za, proszę nacisnąć zielony przycisk. Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Proszę o podanie wyników. Głosowało 18 osób. Wszyscy byli za. Stwierdzam, że Komisja jednogłośnie przyjęła pozytywną opinię.

Proszę państwa, w sprawach bieżących mam 2 sprawy. Po pierwsze, pan poseł Paweł Krutul zadeklarował chęć wejścia w skład Podkomisji stałej do spraw społecznych w wojsku. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu uznam, że dokonaliśmy zmiany w składzie osobowym podkomisji. Aha, to jednak zagłosujemy. Szanowni państwo, kto jest za zmianą w składzie Podkomisji stałej do spraw społecznych w wojsku? Proszę podnieść rękę i nacisnąć zielony przycisk. Kto jest przeciwny? Kto się wstrzymał? Dziękuję.

Proszę o prezentację wyników. Głosowało 18 posłów. Wszyscy za. Stwierdzam, że pan poseł Paweł Krutul został członkiem Podkomisji stałej do spraw społecznych w wojsku.

Proszę państwa, chciałem poinformować członków Komisji, że na kolejnym posiedzeniu Sejmu, oprócz posiedzeń, które będą zaplanowane, o czym zostaną państwo poinformowani, przygotowujemy posiedzenie wyjazdowe w dniu 9 października br. do Krakowa, do dowództwa komponentu i do brygady. Proszę mieć to na uwadze. Będzie to następnego dnia po posiedzeniu Sejmu, oczywiście, o ile sytuacja pandemiczna się nie zmieni. To będzie posiedzenie jednodniowe. Transport zorganizuje wojsko tak, żeby wyjechać wcześnie rano, a po intensywnym dniu, żebyśmy na wieczór wrócili do Warszawy. Tak to wygląda. Chcemy poodwiedzać jednostki wojskowe.

Proszę państwa, dziękuję wszystkim za sprawne przeprowadzenie posiedzenia Komisji. Dziękuję panu dyrektorowi i jego współpracownikom z Departamentu Obrony Narodowej NIK. Dziękuję panom dyrektorom z Ministerstwa Obrony Narodowej. Zamykam posiedzenie Komisji.